

Musiqa madaniyati darslarida “Buxoro ijrochilik uslubi”ning tutgan o‘rni

Ismatova Yulduz

*Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrası
Vokal san’ati(an’anaviy xonandalik) bo’limi
12-2 vokal 21 guruh talabasi*

ANNOTATSIYA: Davlat rahbarining madaniyatga, san’atga, musiqaga, qolaversa folklor, xalq musiqa san’atiga bo‘lgan bunday e’tibori - bu har bir san’atkor uchun, har bir ijodkor uchun, qolaversa har bir musiqa madaniyati ta’limi o‘qituvchisi uchun ulkan vazifalar yuklaydi. Xalqimiz yaratgan musiqa durdonalari, har jabhada - tarbiyada, mehnatda, ijtimoiy munosabatda ma’lum darajada o‘z ifodasini topgan.

KALIT SO‘ZLAR: folklor san’ati, qo‘shiq, san’at, musiqa, aytimlar, mavsum-marosim, dehqonchilik, chorvochilik, kasb-hunar.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2019-yil 7-aprelda Termiz shahrida bo‘lib o‘tgan Xalqaro baxshichilik san’ati festivalida bugungi tezkorlik bilan rivojlanayotgan zamonda xalq ijodi folklor san’ati susayib borayotgani haqida afsus bilan: “Ayni vaqtda hozirgi globallashuv davrida, tijorat vositasiga aylangan “ommaviy madaniyat” shou-biznesning salbiy ta’siri tobora kuchayib borayotgan murakkab zamonda har qanday milliy madaniyatning bulog‘i bo‘lgan folklor san’atiga e’tibor va qiziqish, afsuski susayib borayotgani ham sir emas. Holbuki, folklor san’ati, ta’bir joiz bo‘lsa, bu - insoniyatning bolalik qo‘shig‘idir”¹.

Mana shunday noyob va buyuk san’at bugungi kunda shunchaki madaniy yodgorlik namunasiga aylanib, ko‘p joylarda unutilib ketayotgani, himoya va muhofazaga muhtoj bo‘lib turgani – bu ham davrimizning achchiq haqiqatidir. Bu haqiqat ushbu go‘zal va betakror san’atning chinakam fidoyilari sifatida siz, azizlarni hammadan ko‘proq tashvishga solayotganiga ishonaman. Shu sababli tengsiz ma’naviy boyligimiz bo‘lmish mumtoz san’atni, xalq ijodining nodir namunalarini asrab-avaylash va rivojlantirish, uni kelgusi avlodlarga bezavol yetkazish jahondagi ilg‘or fikrli olimlar va san’atkorlarning, davlat va jamoat arboblari, barcha madaniyat ahlining ezgu burchidir”²,- deb ta’kidladilar

Davlat rahbarining madaniyatga, san’atga, musiqaga, qolaversa folklor, xalq musiqa san’atiga bo‘lgan bunday e’tibori - bu har bir san’atkor uchun, har bir ijodkor uchun, qolaversa har bir musiqa madaniyati ta’limi

o'qituvchisi uchun ulkan vazifalar yuklaydi. Xalqimiz yaratgan musiqa durdonalari, har jabhada - tarbiyada, mehnatda, ijtimoiy munosabatda ma'lum darajada o'z ifodasini topgan. Milliy musiqa insonni atrofdagi hodisalarni, go'zallikni idrok etishga va qadrlashga o'rgatadi, nozik did va hur fikr bilan

1.2.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoevning xalqaro baxshichilik san'ati festivali ochilishiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi nutki. // Xalq so'zi, 2019, 7-aprel.

qurollantiradi, ma'naviy olamni kengaytiradi. Yoshlarni milliy musiqa san'atiga qiziqtirish, musiqiy merosimiz bilan tanishtirish ijtimoiy-madaniy masalalardan biridir.

Musiqamadaniyatidarslarida "Mahalliy ijrochilik uslublari" bilan tanishish va uning ayrim namunalarini o'rganish nazarda tutilgan. O'rta maktablarda bu jarayonlar beshinchi sinfdan boshlab musiqa tinglash va tahlil qilish, jamoaviy aytinga o'rganish, musiqaga ritmik jo'r bo'lish kabi musiqiy faoliyatlar davomida amalga oshiriladi. Musiqa madaniyati darslarida o'quvchilar "Buxoro-Samarqand", "Farg'ona-Toshkent", "Qashqadaryo-Surxondaryo" va "Xorazm" ijrochilik uslubi bilan nazariy ma'lumot va tushunchalar bilan tanishib, ayrim qo'shiq-kuy, ashulalar misolida o'zlashtirib olishadi.

O'zbek xalqi juda ham boy ma'naviy-madaniy qadriyatlarga ega. Bu milliy-ma'naviy qadriyatlarni musiqa merosisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Milliy musiqiy merosga tegishli bo'lgan qo'shiqlar, aytimlar, mavsum-marosim, dehqonchilik, chorvochilik, kasb-hunar va urf-odatlar bilan bog'liq qo'shiqlarda xalq hayotining o'ziga xos ko'rinishlari, orzu umid, armonlari, turmush tarzi o'z ifodasini topgan. O'tmishda xalq hayotining barcha bosqichlarida muayyan voqa, o'lka hududida yashovchi millat elatlarni o'ziga xos yashash tarzi bilan uyg'un holda musiqa madaniyati ham shakllangan, qaror topgan. Bu o'rinda mahalliy xalqning ijtimoiy-madaniy hayotida muhim o'rin tutuvchi o'ziga xos xususiyatlari bilan alohida ahamiyat kasb etgan. Bular o'z o'rnida o'sha hududda yashovchi xalqning adabiyoti, sana'ti va an'analarida o'zini muayyan ifodasini topib, shakllanib rivojlanib kelgan. Ularni muhim belgilari va xususiyatlari barqarorligi va o'zining davomiyligi, ommaviyligi, rivojlanishidagi takroriyligi va uzluksizligidadir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ф.Мамадалиев. "Миллий музика ижрочилиги масалалари" 2001 й. 10-11 бетлар.
2. [Взгляды восточных мыслителей на узбекскую народную музыку](#). У.Х.Рамазонова Multidisciplinary Journal of Science and Technology 3(5), 45-46

3. Holmurodovna R. U. I., Oqila S. Makom art is a priority in the musical culture of Uzbekistan //Проблемы педагогики. – 2020. – №. 2 (47). – С. 87-88.
4. Kholmuradovna R. U., Obidovna R. M. Social norms, sanctions and personality //Вестник науки и образования. – 2020. – №. 21-2 (99). – С. 115-118.
5. Рамазонова У. Х., Сайфуллаева О. М. Развитие чувства ритма у детей //Проблемы науки. – 2021. – №. 1 (60). – С. 49-51.
6. Ramazonova U. X., Esanova M. J. An'anaviy xonandalik rivojida maqomlarning o'rni //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 496-501.
7. Raxmatova M. O., qizi Aslonova N. I. Today's Makom Traditions Spiritual Significance //EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 340-342.
8. Ramazanova O. K., qizi Mustaqimova G. G. Formation and Development of National Musical Traditions //european journal of innovation in nonformal education. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 336-339.
9. Рамазонова Ў. Х. ТАЛАБАЛАРДА МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ТУШУНЧАЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ, ГУРУҲ БИЛАН ИШЛАШ ВА УНИ БОШҚАРИШ ТАМОЙИЛЛАРИ.
10. Kholmurodovna U. R. Formation of publicistic performing skills in singing. – 2021.
11. Рамазонова У. Х., Эсанова М. Ж. ПОДГОТОВКА МОЛОДЫХ ПЕВЦОВ К АНСАМБЛЕВОМУ ВЫСТУПЛЕНИЮ //Наука, техника и образование. – 2021. – №. 2-1. – С. 88-91.
12. Ramazanova U. H., Muhamadova M. The spiritual impact of traditional sound exercises on the minds of students. – 2022.
13. Ramazanova O. K., Shukurov M. Historical development of status. – 2022.
14. Features of Sound Recording in the Uzbek Singing Art
U H Ramazonova.Procedia of Philosophical and Pedagogical Sciences ISSN 2795 (546X), 58
15. XORAZM MAQOMLARINING TALABALARGA O'RGATISH USULLARI
S Saidaxmedov.BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 324-326
16. O'n ikki maqom tizimi va uning o'ziga xos xususiyatlari .
PEDAGOGIK MAHORAT Ilmiy-nazariyvametodikjurnalMaxsus son 6 (3), 169-170
17. O'ZBEK MUMTOZ MUSIQASIDA SHASHMAQOMNING O'RNI VA AHAMIYATI

О Farangiz.TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI, 92-95

18. Подготовка молодых певцов к ансамблевому выступлению У .Х. Рамазонова, М.Ж .Эсанова. Наука, техника и образование, 88-91

19. The spiritual impact of traditional sound exercises on the minds of students U.H. Ramazanova, M. Muhamadova. Web of Scientist: International Scientific Research Journal 3 (3), 318-321

20. Талабаларда маънавий-ахлоқий тушунчаларни шакллантириш, гуруҳ билан ишлаш ва уни бошқариш тамойиллари. Ў.Х.Рамазонова. Scientific progress 1 (5), 586-590

21. The role of the creative heritage of eastern thinkers in the formation of the spiritual and moral outlook and musical perception of young people Umurova Marifat Yoshiyevna 2021/4/23 102-104

22. Yoshiyevna U. M. The method of organizing " group singing" in teaching" musical culture" in secondary schools //Modern Journal of Social Sciences and Humanities. – 2022. – Т. 4. – S. 271-274.

23. Umurova M. Yo. The importance of using pedagogical technologies in special educational schools //Vestniknaukiobrazovaniya. – 2020. – №. 22-2. – S. 24-26.

24. О' .Х. Ramazonova. Talabalarda ma'naviy-ahloqiy tushunchalarni shakllantirish, guruh bilan ishlash va uni boshqarish tamoyillari. Scientific progress 1 (5), 2021

25. The Importance of Imagination and Perception in Traditional Singing Performance R .O. Kholmurodovna, M.J. Esanova Pioneer: Journal of Advanced Research and Scientific Progress 2 (2), 73-74

26. Samieva M. BUKHARA PERFORMANCE METHOD A FACTOR FOR DEVELOPING THE MORAL QUALITIES OF ADOLESCENT STUDENTS //" ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM. – 2022. – С. 191-194.